

врожаю зеленої маси на 11–23% при розміщенні культури по чорному пару порівняно з іншими непаровими попередниками. Так, середня урожайність зеленої маси за розміщення по чорному пару склала 30,6 т/га, по стерні – 24,5 т/га, по соняшнику – 25,8 т/га.

Іншим досить впливовим фактором, що визначав рівень урожайності зеленої маси тритикале був фон мінерального живлення. В середньому по всіх сортах та попередниках найвищий врожай зеленої маси був отриманий при внесенні під передпосівну культивування $N_{45}P_{45}K_{45}$ та весняного підживлення N_{45} – 37,0 т/га, що на 23,3 т/га більше за врожай на контрольному варіанті та

на 6,6–10,4 т/га більше порівняно з іншими варіантами удобрення.

При порівнянні сортів тритикале озимого виявлено, що у середньому по фонах живлення та попередниках врожайність зеленої маси в умовах 2021 року становила по сорту ‘Тимофій’ – 30,1 т/га, по сорту ‘Донець’ – 25,6 т/га, по сорту ‘Пластун волинський’ – 25,2 т/га. Як бачимо, найбільш урожайним виявився сорт ‘Тимофій’.

Максимальний рівень урожаю сирової біомаси тритикале озимого ‘Тимофій’ був зафіксований у варіанті розміщення культури по чорному пару на фоні внесення $N_{45}P_{45}K_{45}$ + підживлення N_{45} – він становив 47,0 т/га.

УДК 633.8:631.674.6

Коваленко О. А., доктор с.-г. наук, провідний науковий співробітник

Андрійченко Л. В., кандидат с.-г. наук, вчений секретар

Добровольський П. А., в. о. директора

Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція ІЗЗ НААН України

E-mail: miapvp@gmail.com

ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФІРООЛІЙНИХ КУЛЬТУР НА МИКОЛАЇВЩИНІ

В умовах Степу України для ефективного використання біологічного потенціалу ефіроолійних культур з урахуванням природно-кліматичних умов степової зони, важливе значення має розробка та впровадження у виробництво адаптивної технології вирощування цих культур з використанням новітніх факторів інтенсифікації. Окрім сприятливих ґрунтово-кліматичних умов Миколаївщини є вже накопичений позитивний результат наукових досліджень деяких ефіроолійних культур при вирощуванні в умовах краплинного зрошення на землях Миколаївської ДСДС в рамках ПНД 45 «Зрошуване землеробство» та ПНД 19 «Плодове та декоративне садівництво» (2017–2020 рр.). Результатом цих досліджень є розроблені елементи технології вирощування лаванди вузьколистої, що забезпечують урожайність квіткової сировини лаванди на рівні 22 ц/га та збір ефірної олії 35,19 кг/га, рівень рентабельності 150% та розроблені технологічні прийоми вирощування гісопу лікарського на зрошуваних землях, що забезпечують отримання зеленої маси гісопу лікарського на рівні 30–35 т/га, сухої маси – 7–10 т/га.

Зростаючу потребу в ефіроолійних рослинах можна задовольнити, в першу чергу, через подальші дослідження та удосконалення технологій вирощування ефіроолійних культур на території Миколаївської області, заради отримання

максимальних об'ємів і високоякісної ефіроолійної сировини та майбутньої інтеграції сільськогосподарських підприємств під вирощування таких культур.

Наразі досить ефективним є використання сучасних рістрегулюючих речовин та бактеріальних препаратів, які за найменших витрат на їхню закупівлю та внесення забезпечують вищу врожайність та якість ефіроолійної сировини, зниження витрат праці та коштів на виробництво одиниці продукції, а значить і високу економічну ефективність вирощування ефіроолійних культур. Однак, включення біологічно активних препаратів у технологію вирощування ефіроолійних культур повинно супроводжуватися перевіркою, пов'язаною з їхнім впливом на ріст, розвиток і продуктивність рослин.

Усе вищесказане стало основою вибору напрямку наших досліджень, що заплановані на 2021–2025 рр. У 2021 році було встановлено, що за краплинного способу зрошення та обробки насаджень ефіроносів біопрепаратами створюються оптимальні умови для росту і розвитку лаванди вузьколистої, гісопу лікарського, меліси лікарської, м'яти яблуневої, материнки звичайної, шавлії лікарської, чебрецю звичайного. Найефективніше себе показують препарати Біочар, Граундфікс, Меланоріз, Органік баланс, Квантум, Хелафіт комбі.